

Managementrapportage

Eerste helft 2023

Werk & Inkomen inclusief Minimaregelingen en Schuldhulpverlening

Gemeente Wassenaar

28 september 2023

Index

Samenvatting	pag. 3
Algemene trends op de arbeidsmarkt.....	pag. 4
Ontwikkelingen op de regionale arbeidsmarkt.....	pag. 5
Algemene ontwikkeling van het gemeentelijke uitkeringsbestand.....	pag. 5
Algemene kenmerken uitkeringsbestand.....	pag. 8
Minimaregelingen.....	pag. 11
Schuldhelpverlening.....	pag. 11
BUIG Budgetten.....	pag. 13

Samenvatting

In de voorliggende managementrapportage (hierna Marap) worden de ontwikkelingen van het gemeentelijke re-integratie en participatiebeleid (waaronder ook de minimaregelingen en schuldhulpverlening) over de eerste helft van 2023 gepresenteerd.

Op basis van de ontwikkelingen over het eerste halve jaar voorspellen CBS en Nederlandse Bank een terugval van de economische groei van 4,5% in 2022 naar 0,8% eind dit jaar. Daarentegen daalt de inflatie weer naar 4,2%.

In de eerste helft van 2023 is het aantal mensen met een bijstandsuitkering in de gemeente Wassenaar gestabiliseerd na een periode van sterke daling. Nog steeds is de behoefte aan personeel groot, maar een goede match tussen aanbod en vraag op de arbeidsmarkt blijkt steeds moeilijker te realiseren.

Leeswijzer

In de meeste grafieken en tabellen in deze Marap is een vergelijking gemaakt tussen het eerste halve jaar 2023 met 2022 en 2021. Op deze manier kunnen we trends en ontwikkelingen inzichtelijk maken.

De opbouw van de Marap is onveranderd. In de hoofdstukken 1 en 2 wordt kort ingegaan op algemene trends op de arbeidsmarkt alsmede op recente regionale ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 worden vervolgens actuele ontwikkelingen van het gemeentelijke uitkeringsbestand gepresenteerd waarna in hoofdstuk 4 kenmerken van het uitkeringsbestand in beeld worden gebracht. De hoofdstukken 5 en 6 zijn gereserveerd voor ontwikkelingen omtrent de minimaregelingen en schuldhulpverlening. Ten slotte in hoofdstuk 7 reflecteren we op de budgetten.

1 Algemene trends (landelijke) arbeidsmarkt

Na een sterke economische groei in 2022 daalde de Nederlandse economie in de eerste helft van 2023. Door de hoge inflatie gaven huishoudens minder uit en liep de export terug. Ondanks de afname van economische activiteiten bleef de arbeidsmarkt krap.

De werkloosheid is laag in historisch perspectief en de loongroei is aanzienlijk aangetrokken. De toename van de loonstijging en een geleidelijke daling van de hoge inflatie leiden naar verwachting tot een bescheiden herstel van de reële lonen.

1.2 Economie

De Nederlandse economie is in de eerste twee kwartalen gekrompen met resp. 0,7 en 0,3 procent. De krimp wordt m.n. veroorzaakt door een dalende export en verminderde uitgaven van huishoudens. Consumenten zijn voorzichtiger geworden vanwege de prijsstijgingen voor boodschappen en energie.

In de sectoren horeca, handel, vervoer en opslag is de krimp het meest zichtbaar. Energiebedrijven daartegenover profiteerden weer van de hoge prijzen, en droegen juist positief bij aan de economie.

Het aantal vacatures in Nederland nam in de eerste helft van 2023 licht af maar tegelijkertijd zijn van de nog openstaande vacatures meer ingevuld. Het aantal banen groeide licht met 7.000. Eind 2023 zien we een verhouding van 122 vacatures per 100 werklozen. Vorig jaar lag deze verhouding op 123 vacatures per 100 werklozen. Kortom, de personeelskrapte op de arbeidsmarkt is daarmee nog steeds (zeer) hoog.

1.3 Werkloosheid

Al negen kwartalen achtereen ligt het aantal mensen met een bijstandsuitkering lager dan in dezelfde periode een jaar eerder. Maar het verschil wordt wel steeds kleiner.

De ontwikkeling van het aantal mensen met een bijstandsuitkering wordt bepaald door het saldo van instroom en uitstroom. In het eerste kwartaal van 2023 stroomden meer mensen in de uitkering dan eruit. In de tweede helft is deze ontwikkeling weer veranderd in meer uitstroom.

Eind eerste helft van 2023 ontvingen ca 396.000 mensen een algemene bijstandsuitkering in Nederland. Dat zijn er wederom minder (ca 6.000) dan een jaar eerder op hetzelfde moment. Het aantal jongeren tot 27 jaar met een bijstandsuitkering is licht gestegen tot bijna 36.000 ten opzichte van vorig jaar.

Eind eerste helft 2023 was 1 op de 7 werklozen langdurig werkloos, dat wil zeggen twaalf maanden of langer. 10 jaar geleden waren dat er nog 1 op de 3. De groep werklozen (waaronder o.a. ook WW-ers) is groter dan alleen de groep mensen met een bijstandsuitkering.

2 Ontwikkelingen op de regionale arbeidsmarkt

De samenwerkende partners in de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal (ZHC) volgen de ambitie van het ministerie rondom het op- en inrichten van een Regionaal Werkcentrum (RWC). Het organiseren van een laagdrempelig en integraal dienstverleningsconcept voor werkgevers, (kwetsbare) werkenden en werkzoekenden blijft het vertrekpunt. Tegelijkertijd spelen er in de uitwerking nog verschillende vragen (waaronder juridische en financiële randvoorwaarden) waarop het demissionair kabinet nog geen antwoorden heeft gegeven maar die wel relevant zijn voor de nadere invulling van een RWC.

Het UWV verwacht dat de werkgelegenheid in de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal in 2023 nog verder groeit. Vanaf 2024 komt de werkgelegenheids groei in een lagere versnelling terecht als gevolg van een lagere economische groei en aanhoudende personeelstekorten. Hoewel de meeste sectoren nog een groeiende werkgelegenheid laten zien, krijgen industrie, financiële diensten en openbaar bestuur mogelijk in het lopende jaar te maken met banenkrimp.

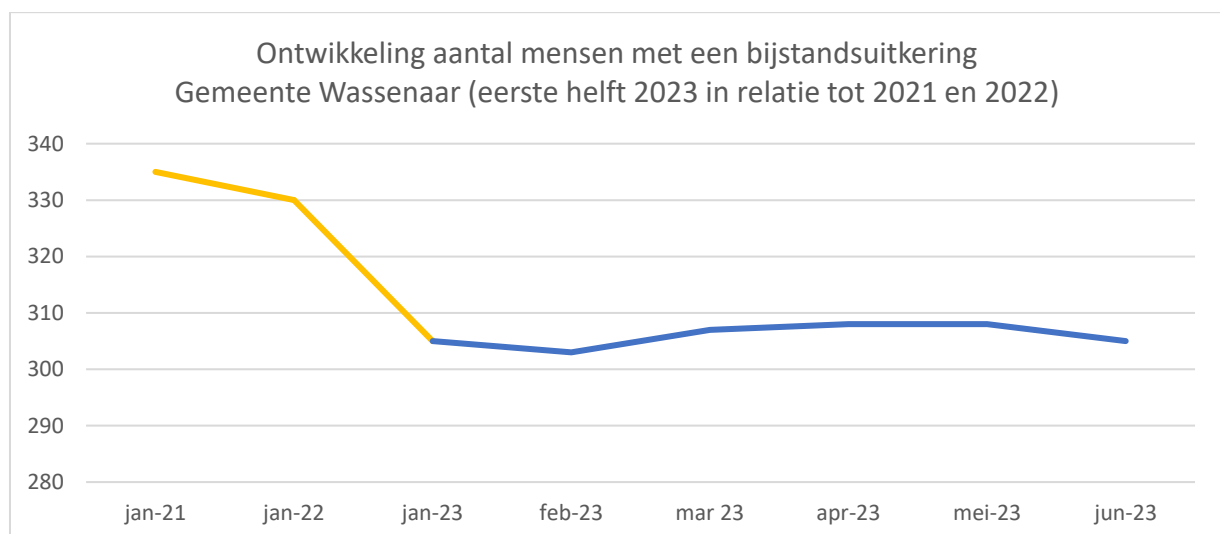
Het aantal banen in de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal groeit sinds 2020 naar 7.600. De economie bleek weerbaar en herstelde snel van de twee crises die elkaar in korte tijd opvolgden (corona en energie).

In de jaren 2023 en ook 2024 zal het aantal banen in Zuid-Holland Centraal nog verder toenemen met 2.500 (1,7 procent) en komt uit op totaal 145.100. Dit neemt trouwens niet weg dat de situatie voor de komende jaren moeilijk te voorspellen blijft, gezien de nog steeds relatief hoge inflatie, personeelskrapte en onzekerheden op de internationale markten.

3. Algemene ontwikkeling van het gemeentelijke uitkeringsbestand

De dalende trend van het aantal mensen met een bijstandsuitkering in Wassenaar over de afgelopen jaren heeft zich in de eerste 6 maanden van 2023 niet voortgezet. Halverwege 2023 ontvingen 305 mensen (huishoudens) een bijstandsuitkering.

Grafiek 1 Ontwikkeling uitkeringsbestand gemeente Wassenaar

In grafiek 1 geeft de blauwe lijn de trend van het eerste halve jaar van 2023 weer; in relatie tot de voorafgaande twee jaar (gele lijn).

De trend in Wassenaar is trouwens vergelijkbaar met de landelijke trend waar we ook een stabilisering van de dalende lijn constateren.

Tabel 1 Landelijke ontwikkeling aantal mensen met een bijstandsuitkering eerste helft 2023¹

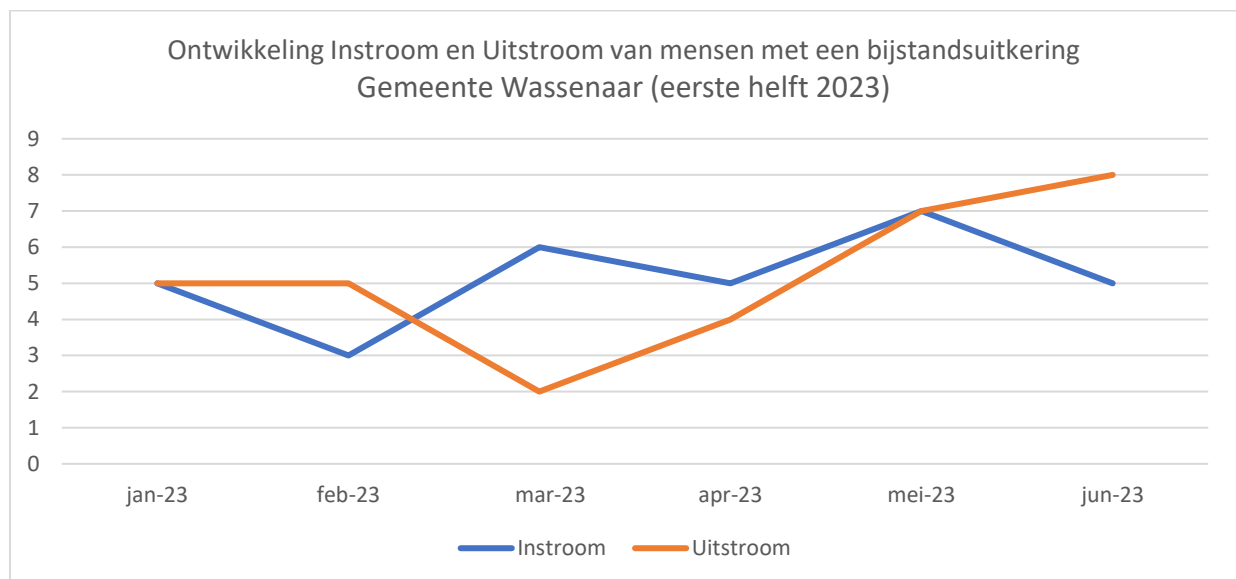
Januari	388.810
Februari	389.600
Maart	390.570
April	388.000
Mei	388.000
Juni	388.000

3.1 In- en uitstroombewegingen

De algemene ontwikkeling van het uitkeringsbestand is het saldo van (maandelijkse) in- en uitstroombewegingen. In grafiek 2 zien we dat aan het begin en eind van het eerste halve jaar meer bijstandsuitkeringen zijn beëindigd dan toegekend, terwijl in de maanden maart en april juist meer bijstandsuitkeringen zijn toegekend dan beëindigd.

Het aantal nieuw toegekende bijstandsuitkeringen per maand schommelt tussen 7 (in mei) en 3 (in februari). Met betrekking tot het aantal beëindigingen schommelt het aantal tussen 8 (in juni) en 2 (in maart). Al met al is het verschil tussen beëindigingen en toekenningen lager dan vorig jaar.

Grafiek 2 Ontwikkeling in- en uitstroom gemeente Wassenaar

¹ Bron: CBS

Ook landelijk constateren we een lichte trendbreuk ten aanzien van de in- en uitstroombewegingen. Weliswaar ligt het aantal mensen met een bijstandsuitkering halverwege 2023 nog steeds lager dan halverwege 2022, maar in de laatste maanden van 2022 stroomden voor het eerst (sinds begin 2021) weer er meer personen de bijstand in (ca 20.800) dan eruit (ca 18.300).

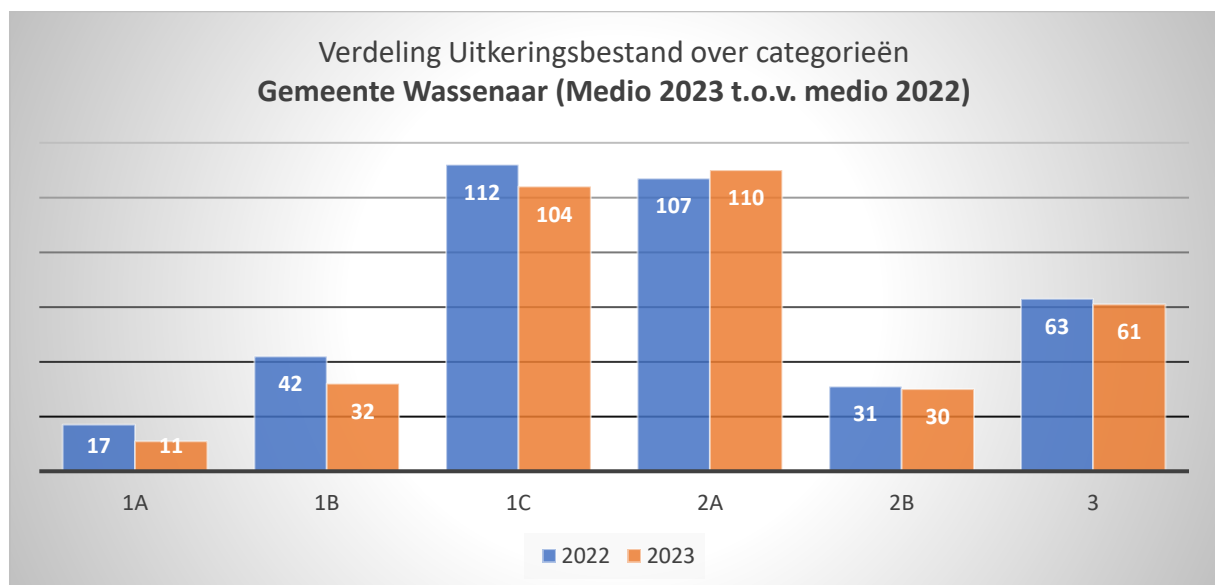
3.2 Indeling van het uitkeringsbestand op basis van afstand tot de arbeidsmarkt

De indeling van het uitkeringsbestand in 'afstand tot de arbeidsmarkt' volgt uit de eerste gesprekken die gevoerd worden met mensen die een bijstandsuitkering aanvragen. De consulent werk onderzoekt welke inspanningen binnen welke periode nodig zijn om iemand (terug) te begeleiden naar een plaats op de arbeidsmarkt. Het categoriseren van het uitkeringsbestand dient hierbij als hulpmiddel; onder andere om de juiste begeleiding in te kunnen zetten. (zie tabel 2).

Tabel 2: Categorisering op basis van afstand tot de arbeidsmarkt

Unit Re-integratie	
Categorie 1A:	bemiddelbaar binnen 0-3 maanden
Categorie 1B:	bemiddelbaar binnen 4-12 maanden
Categorie 1C:	bemiddelbaar binnen 12-24 maanden
Unit Participatie	
Categorie 2A:	bemiddelbaar binnen 24-48 maanden
Categorie 2B:	bemiddelbaar binnen 24-48 maanden (i.v.m. Banenafpraak en Beschut Werk)
Categorie 3:	bemiddelbaar binnen 48 maanden of langer

Grafiek 3 Verdeling uitkeringsbestand over categorieën (medio 2022 – medio 2023)

De meeste mensen met een bijstandsuitkering in de gemeente Wassenaar (bijna twee derde van het totale bestand) zijn ingedeeld in de categorieën 1C en 2A (zie grafiek 3). Tussen deze twee categorieën vinden in de regel ook de overdrachten van participatie naar re-integratie (en andersom) plaats.

Het aantal mensen in de categorieën 1A en 1B is wederom gedaald. Dit komt door de krappe arbeidsmarkt: mensen die kunnen werken, vinden vrij snel (weer) werk. De meeste mensen die nu bijstandsuitkering ontvangen hebben een langere afstand tot de arbeidsmarkt en daarom intensievere begeleiding nodig om (weer) aan de slag te gaan. Voor de WSP accounthouders, matchmakers en de leerwerkmakelaar wordt het steeds belangrijker om wensen en verwachtingen van de werkgever te managen, alsmede mee te denken over het mogelijkheden van mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

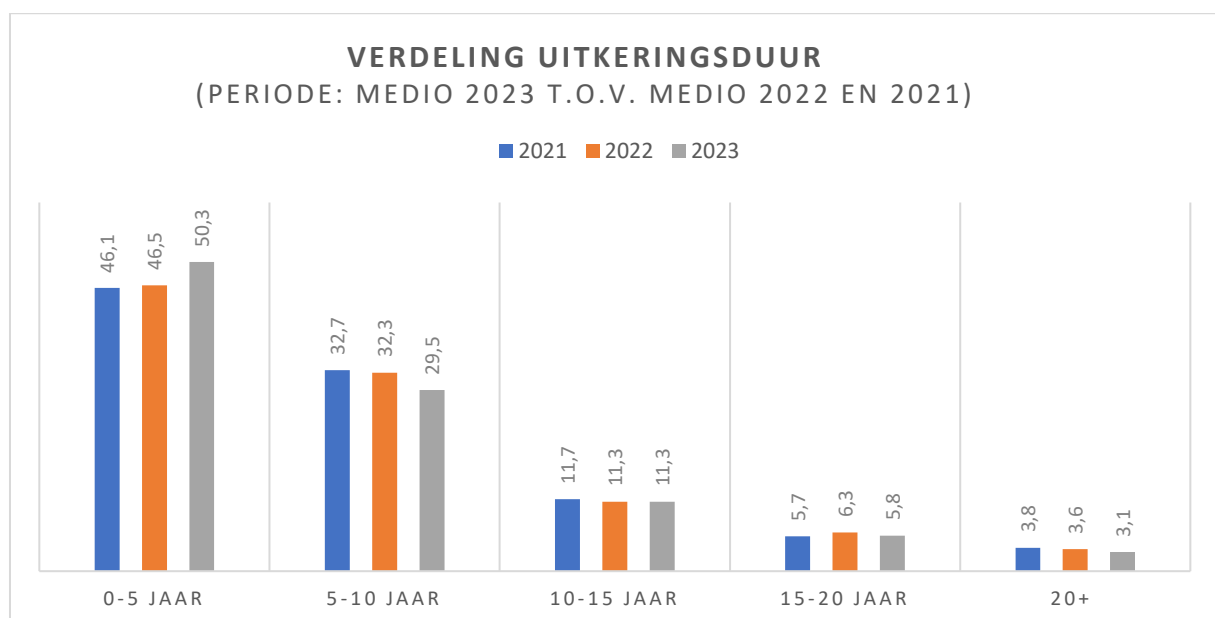
4. Algemene kenmerken uitkeringsbestand

De samenstelling van het gemeentelijke uitkeringsbestand vertoont grote verschillen o.a. met betrekking tot uitkeringsduur, leeftijd en woonsituatie. Het betreft relevante informatie om beleidskeuzes en uitvoering passend hierop af te stemmen.

4.1 Duur bijstandsuitkering

Bijna 10% van alle mensen met een bijstandsuitkering in de gemeente Wassenaar ontvangt deze uitkering al 15 jaar of langer. Dit aandeel is het afgelopen jaar licht gedaald.

Grafiek 4 Verdeling van uitkeringsduur

Ook de groepen personen die 5 tot 10 jaar en 10 tot 15 jaar in de bijstand verblijven, dalen wederom. Voor de eerstgenoemde groep is dat bijna 3%. In 2020 viel nog bijna 50% van alle personen in een van deze categorieën; halverwege 2023 is dat aandeel gedaald naar iets boven de 40%.

Voor het eerst verblijven meer dan de helft van alle mensen korter dan 5 jaar in de uitkering. (zie grafiek 4).

4.2 Verdeling uitkeringsbestand in leeftijdsgroepen

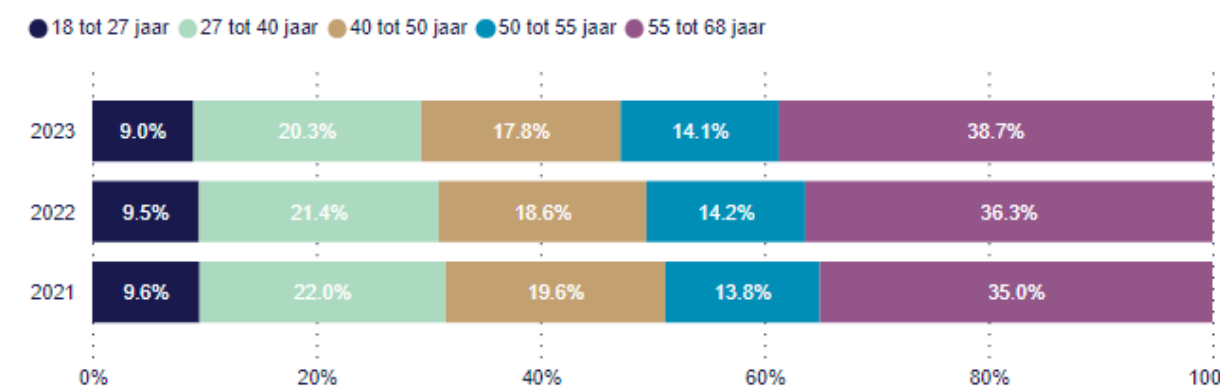
Het aandeel jongeren (18-27 jaar) met een bijstandsuitkering in de gemeente Wassenaar is opnieuw gedaald (zie grafiek 5). Door de gunstige arbeidsmarkt vinden jongeren ook zonder diploma nu de weg naar een betaalde baan. Maar op het moment dat het minder goed gaat met de economie is deze groep zeer kwetsbaar. Om jongeren een goede ondersteuning te bieden van school naar werk, is het wetsvoorstel “Van school naar duurzaam werk” in voorbereiding van de ministeries van OCW en SZW.

Ook het aandeel van alle andere leeftijdsgroepen (27-40 jaar, 40-50 jaar en 50-55 jaar) is in Wassenaar verder licht gedaald. Deze trend zien we al enkele jaren. In verhouding met de andere leeftijdsgroepen is alleen het aandeel mensen in de leeftijd van 55-68 jaar wederom gestegen.

Landelijk zien we de laatste jaren juist een relatieve toename van de groep 55-plussers op de arbeidsmarkt. Maar deze trend laat zich eerder verklaren doordat mensen langer blijven doorwerken en in mindere mate doordat meer mensen uit deze doelgroep (weer) instromen op de arbeidsmarkt. Bovendien speelt het soort werk een belangrijke rol. Mensen die meer fysiek werk verrichten stoppen eerder met werken en keren ook nauwelijks terug op de arbeidsmarkt als ze werkloos geworden zijn. Deze laatste groep zien we onevenwichtig vaker terug in de bijstandsuitkering.

Grafiek 5 Leeftijdsgroepen van mensen met een bijstandsuitkering in de gemeente Wassenaar

Clënten uitkering levensonderhoud per leeftijdsgroep

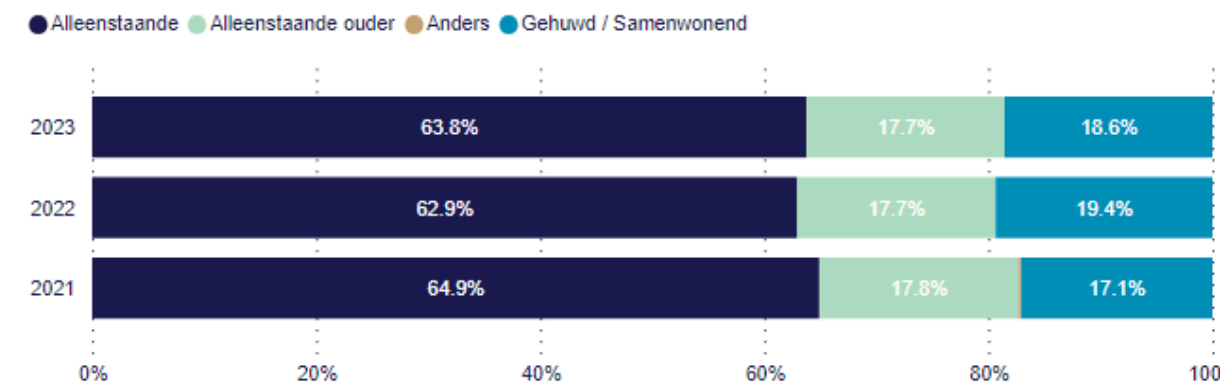
4.3 Samenstelling van huishoudens die een bijstandsuitkering ontvangen

De groep alleenstaanden vormen traditioneel de grootste groep van alle mensen met een bijstandsuitkering. Dat geldt zowel op landelijk als gemeentelijk niveau. In de gemeente Wassenaar gaat het om bijna twee derde van het totale bestand (zie grafiek 6). Nadat het aandeel alleenstaanden in 2022 nog licht is gedaald, zien we halverwege 2023 weer een lichte stijging.

Het aandeel 'alleenstaande ouder' blijft met bijna 18% stabiel door de jaren heen. En dat geldt – ondanks een lichte daling - ook voor het aandeel gehuwd/ samenwonenden.

Grafiek 6 Verhouding samenstelling huishouden van mensen in de bijstand in de gemeente Wassenaar

Cliënten uitkering levensonderhoud per leefvorm

5 Minimaregelingen

Ondanks de financiële druk op huishoudens in financieel kwetsbare positie zien we in de eerste helft van 2023 geen toename van het aantal voorzieningen in het kader van het gemeentelijke minimabeleid. Op enkele voorzieningen is het aantal toekenningen gedaald.

In de vorige Marap bleek de dalende ontwikkeling van de toekenningen op deze voorzieningen gestabiliseerd.

Tabel 3 Aantal toegekende voorzieningen minimabeleid per huishoudens Gemeente Wassenaar

	2021 1e helft	2022 1e helft	2023 1e helft
Regeling maatschappelijke participatie	269	234	220
Computerregeling	8	4	9
Tabletregeling	6	3	1
Individuele inkomenstoeslag	118	137	106
Internetkosten	68	60	52
Bewindvoering	37	30	31
School sport en cultuurkosten basisonderwijs (SSC)	24	22	10
School, sport en cultuurkosten voortgezet onderwijs	13	4	8

6 Schuldhulpverlening

In de afgelopen jaren is het aantal nieuwe aanvragen schuldhulpverlening opvallend laag gebleven, in vergelijking met wat verwacht kan worden naar aanleiding van onder andere de inflatie en energiecrisis. Deze ontwikkeling is niet alleen in de gemeente Wassenaar opgemerkt, maar ook in de omliggende gemeenten en op landelijk niveau.

Het ministerie heeft hierop gereageerd. Schuldhulpverleningstrajecten duren te lang en te weinig mensen melden zich voor hulp bij de gemeente als ze met problematische schulden kampen. Op 1 juli 2023 trad de verkorting van de termijn voor zowel de wettelijke als de minnelijke schuldsanering in werking. Daarmee is de termijn van een schuldhulpverleningstraject ingekort van 36 naar 18 maanden.

Tabel 4 Aantal nieuwe aanmeldingen Schuldhulpverlening Gemeente Wassenaar

	2021	2022	2023
	<i>(eerste helft)</i>	<i>(eerste helft)</i>	<i>(eerste helft)</i>
<i>Januari</i>	3	4	3
<i>Februari</i>	0	0	3
<i>Maart</i>	1	1	2
<i>April</i>	3	1	2
<i>Mei</i>	1	2	2
<i>Juni</i>	1	2	1

In de gemeente Wassenaar is het aantal nieuwe aanmeldingen schuldhulpverlening licht gestegen naar 13 (t.a.v. 9 in het eerste halve jaar 2021 en 10 in het eerste halve jaar 2022). In totaal doorliepen 50 personen in de eerste 6 maanden van 2023 een schuldhulpverleningstraject.

7 BUIG-budget

Het definitieve (landelijke) macrobudget 2023 voor de bekostiging van de algemene bijstandsuitkeringen en IOAW- en IOAZ uitkeringen bedraagt € 6.656,8 miljoen. Dit macrobudget is ca. € 643,2 miljoen hoger vastgesteld dan het voorlopige macrobudget 2023 (dat was ingeschat op € 6.013,7 miljoen).

Deze verhoging wordt m.n. veroorzaakt doordat het Wettelijk Minimumloon (en daarmee ook de bijstandsuitkeringen) per 1 januari 2023 is verhoogd met 10,15%. Het definitieve macrobudget 2023 is € 635,2 miljoen hoger dan het definitieve macrobudget 2022 (dat was € 6.021,6 miljoen).

Deze aanpassing heeft gevolgen voor alle gemeenten, maar in het bijzonder voor de gemeente Wassenaar. Zoals in de vorige MARAP meegedeeld heeft de gemeente Wassenaar in het begrotingsjaar 2022 bijna € 6.890.000,- BUIG budget van het Rijk ontvangen.

Dat was ca € 750.000,- meer dan in 2021 terwijl tegelijkertijd de uitgaven voor de uitkeringen aanzienlijk daalden (ca € 650.000,-) door meer mensen aan werk geholpen te hebben. In 2022 is hierdoor een aanzienlijk financieel voordeel ontstaan van bijna 1,4 miljoen.

Voor het begrotingsjaar 2023 ontvangt de gemeente Wassenaar € 6.093.564 (waarvan € 261.155 is gereserveerd voor loonkostensubsidie).

Tabel 5 Ontwikkeling BUIG-budgetten

Definitief BUIG budget 2020:	€ 6.222.213
Definitief BUIG budget 2021:	€ 6.145.650
Definitief BUIG budget 2022:	€ 6.888.840 (waarvan LKS € 148.801)

Voorlopig BUIG budget 2023:	€ 5.442.770 (waarvan LKS € 175.730)
Nader voorlopig BUIG budget 2023:	€ 5.462.161 (waarvan LKS € 230.922)
Definitief BUIG budget 2023:	€ 6.093.564 (waarvan LKS € 261.155)

Verwerking WML-verhoging per 2023 in macrobudget

Per 1 januari 2023 is het wettelijk minimumloon (WML) met 10,15% verhoogd. Naast de reguliere indexatie is er sprake van een bijzondere verhoging van 8,05%. Hierdoor stijgt ook de hoogte van de bijstandsuitkeringen. Deze verhoging is meegenomen in het definitieve BUIG budget.

Inkomsten en uitgaven komen hierdoor weer in evenwicht. Er wordt in 2023 geen financieel voordeel verwacht.